

Smärtbehandling i praktiken

distriktslakare.com

Karsten Ahlbeck 2023-04-20

Fredag

09.00: långvarig smärta

09.30: farmaka

10.00: FIKA

10.30: farmaka

12.00: LUNCH

13.00: opioider begränsningar

14.30: FIKA

15.00: ospecifika effekter

15.45: Magnus

Dagens uppgift:

- Skriv till dinkod@karstenahlbeck.com
 - Skriv om du vill ha "månadsfrågan och svar" eller inte
 - Kolla att du får ett automatsvar av något slag.
-
- Om du inte får ett svar, så säg till mig så kan jag kolla att du "finns" i systemet!

Långvarig smärta

MRI/fMRI visar förändringar i olika delar av hjärnan

- förlust av grå substans / förändring vitsubstans
- Förändring i hjärnaktivitet
 - prefrontala cortex (minskad)
 - thalamus/somatosens cortex (ökad)
 - -> oklar betydelse, men det förändras !
- Kognitiva/emotionella förändringar
- Plasticitet mellan olika regioner

Långvarig smärta

- > 3 månader
- Inget ”händer” efter 90 dagar
- Känns likadant, inte samma mekanism
- Behandlas inte likadant som akut(are) smärta
- Kan/ska betraktas som en egen sjukdom, inte ett symtom
- Smärtan kan bli ett sekundärt problem

GRUPPDISKUSSION

Nämen ojsan

Utredning? Smärtlindring?

Patientfall

Konstnären med underlivssmärta

GRUPPDISKUSSION

- Testikelsmärta, välutredd x många
- Besöker akuten en gång/vecka med olidlig smärta
- Diskutera smärttp, information, behandling

Patientfall

Säljaren med ont

GRUPPDISKUSSION

- Smärta epigastriet
 - Smärta urinvägarna
 - Patienten färdigutredd
-
- Diskutera smärttyp, information, behandling

Patientfall

Två unga tjejer

- Dans
- Tennis

Läkemedel

Vi har Makten.

Läkemedel

Nociceptiv smärta

Paracetamol

- "Basen"
- 4g men värdera effekt
- Lever/njurar

Läkemedel

Nociceptiv smärta

NSAID (sida 1 av 2)

- cox1/cox2
 - Naproxen, ibuprofen, (diklofenak) mfl
- selektiv cox2-hämmare, "coxib"
 - skulle vara bättre mot smärta, färre biverkningar
 - dålig start
 - celecoxib, etoricoxib mfl

Läkemedel

Nociceptiv smärta

NSAID (sida 2 av 2)

- Gastritbesvär, hjärta/lungor, blödningsrisk
- värdera risk mot nytta (åt "båda" hållen)
- vid långvariga besvär ("trochanterit" etc) 2-4 konsekvent behandling
- tips: etoricoxib-exempel
- kliniskt är det skillnad mellan olika nsaid, men är det värt att prova?

Läkemedel

Nociceptiv smärta

Muskelavslappnande

- Paraflex "Karstendos" test 3x3xIII
- Norflex - större kognitiv påverkan ?
- Norgesic - "Norflex + paracetamol"

Läkemedel

Nociceptiv smärta

Opioider

- Skillnad opiat - opioid?
- Finns inga "snälla" opioider
- Lång- eller kortverkande?
- vidbehovsdos 1/6 av dygnsdosen
- när använda plåster?
- vid insättning måste det finnas en plan för uttrappning

Läkemedel

Nociceptiv smärta

Opioider - morfin

- morfin / Dolcontin
- metabolit M6G - cave njursvikt (även relativ)

Läkemedel

Nociceptiv smärta

Opioider - oxycodon

- oxycodon/Oxynorm - oxycodon depot/Oxycontin
- större missbrukspotential ?

Läkemedel

Nociceptiv smärta

Ketogan (ketobemidon)

- Endast kortverkande
- Ingen spasmolytiskt
- Inget att rekommendera

Läkemedel

Nociceptiv smärta

Palexia (tapentadol)

- Palexia 50mg, Palexia Depot 50-250mg
- μ -receptor + NA återupptagshämmare
- 50mg motsvarar oxycodon 10mg som smärtlindring

Läkemedel

Nociceptiv smärta

Fentanyl

- iv förbehållet anesthesin
- plåster - företrädesvis cancerrelaterad smärta

Läkemedel

Nociceptiv smärta

Buprenorfin

- Norspan/buprenorfinplåster, Temgesic, Subuxone
- "Bästa" opioiden vid njursvikt

Läkemedel

Nociceptiv smärta

Metadon

- 5-12x morfindos
- Inte "bara" en stark opioid - NMDA-receptorantagonist
- Max 60mg/d, "oftast" 5-10mgx3

Opioider, vi har ett problem

- När har vi ett problem ?
- Hur hanterar vi problemet?

Fallbeskrivning opioider 1

- Egenföretagare > 100%, framgångsrik startup
- Smärta före/efter ryggoperation x flera; kirurgiskt inget ytterligare att tillföra
- Kirurg satt in Oxycontin 10mgx2. Pat har själv ökat till 20mgx2
- Du skriver ut 10mg, 100 stycken med doseringen 2x2
- Pat hör av sig efter 10 dagar, medicinen är slut
- Vad gör du, övriga kommentarer?

Fallbeskrivning opioider 2

GRUPPDISKUSSION

- Smärta efter plastikoperation (expandrar)
- Kuperas bra på Citodon 2x2. Familj, arbete 100%
- Läkare pensionerad, ny läkare vill inte fortsätta skriva ut
 - ”man ska inte ta opioider långvarigt, du ska sluta nu”
 - Pat anger >10 års förbrukning, ”du har haft tur att du haft läkare som hållit koll”
 - skriver i journalen ”patienten tar för mycket opioider”
 - Pat önskar att ovanstående stryks från journalen
 - läk skriver i journalen ”pat vill att jag ska ta bort att han tar för mycket opioider”

Patientfall

Samma patient

- Ont i många år, kuperas på Citodon 2x2
- Smärtan ska opereras med fettransplantation
- Man önskar en plan för smärtlindring
 - plan: 5mg Oxynorm 1-2ggr/d i en vecka, sedan sluta.

Diskutera smärttp, information, behandling

Patientfall, opioidider

Ländryggssmärta sedan många år

Dolcontin 10mgx2 i >10 år

Läkare slutat, ny avslutar abrupt

Hur hitta en ny läkare?

Alternativ?

Resultat, diskussion

Patientfall, opioidider

Reumatisk sjukdom, skall operera knä (protes)

Fram till dess smärtlindring

Fentanylplåster, hjälper dåligt

Kommer för att få hjälp

Läkemedel

Neuropatisk smärta

TCA (amitriptylin, nortriptylin)

- amitriptylin 5HT>NA
- nortriptylin NA>5HT
- amitriptylin 10mg kl 18, måldos 50-75 mg/kväll

Läkemedel

Neuropatisk smärta

gabapentin, pregabalin

- gabapentin 100mgx1 eller 100mgx3
 - höj med 100mg var 4e dag
 - max c:a 1800-3600mg/d
- pregabalin 25mgx1
 - höj med 25mg/v till maxdos 300mgx2

Läkemedel

långvarig smärta

TCA/SNRI

- Som vid neuropatisk smärta
- Hur länge?
- När/hur trappa ner?

The Buck Stops Here

När kan man sluta utreda?

- Den Röda Flaggan
- Vi kommer alltid missa något
- En ”smärtpatient” kan även få någonting annat
- Förstår både patienten och läkaren att pat är färdigutredd?

Ospezifika effekter - Placebo

fMRI och PET visar effekter i olika delar av hjärnan

- Aktivering av prefrontala cortex - förväntan av nytta
- Anterior cingulate cortex ("gördelvindlingen"?) - pain processing
- Striatum ("strimmiga kroppen") - motivation, belöning
- Genetiska faktorer

Hjärnan reagerar på förväntningar

Hjärnan styr omgivningen, inte tvärtom.

TACK för förtroendet!

Time for feedback.

